

POST İSLAMCILIK NEYİMİZ OLUR?

Akif EMRE

<http://www.dunyabulteni.net/yazar/akif-emre/20371/post-islamcilik-neyimiz-olur>

Eylül 29, 2015

Arap Baharı'ndan bu tarafa siyaset bilimciler, akademisyenler İslamcıların geldiği durum üzerine yeni kavramlar üretip durum değerlendirmesi yapmakla meşgul. 'Ne olacak bu İslamcıların hali' seviyesini aşamayan literatüre bakılacak olursa bu konuda fikir beyan edenlerin öngörülleri boşa çıkmış; 'elde var hüznü...'

Arap Baharı'nda ne olmuştu, daha doğrusu şimdilerde İslamcılar adına yeni bir temel tasarım çizmeye kalkışanlar neleri öngörmüşlerdi? Genelde batılı akademik çevreler, medya ve 'think tank'lerde üretilip yayılan bu meseleye nasıl bakılması gerektiğini adeta icbar eden medyatik telkin süreci şunu işliyordu: Arap Baharı İslamcı bir devrim denemesidir. İslamcılarının öncülüğünde baskılanan halk; artık özgürlük, çoğulculuk, sekülerlik, liberalizm gibi çağdaş (batılı) değerlerle barışık olarak despot yönetimlere isyan ediyordu. Hatta İslamcılar olmasa bile Ortadoğulu halklar (oryantalizmin temel tezi) 'durağan'lığını aşmış; devrimci, aydınlanmacı bir sürece evriliyordu.

Bu vesileyle batılı değerlerle ne kadar barışık olduğunu ispatlamaya çalışan, İslamcı olduğu farz edilen kimi liderler de modern, seküler değerleri referans vermekten geri durmuyordu. Aslında medya maharetiyle, toplumun en örgütlü ve dinamik kesimini oluşturan farklı renklerdeki İslamcılara batılı değerlerle ve piyasa ekonomisiyle barışmaları halinde önlerinin açılacağı telkin ediliyordu. Hatta bu vurgu o kadar güçlü şekilde yapılıyordu ki, alternatif olmak iddiasındaki İslami hareketler ve Müslüman kültür dünyası şimdiden küresel kapitalizme müşteri olmaya razı edilmek isteniyordu. Bu telkin de İslamcılık adına yapılıyordu. Sonuçta işler beklendiği gibi gitmedi yahut maske düştü. Yıldızı dökülen devrim afişinin altından eski despotların yenilenmiş yüzü ve batıyla yapılan yenilenmiş stratejik anlaşmalar ve petrol ortaklıkları ifşa oldu.

Madem (kendi kendilerine yükledikleri anlam içinde) İslamcılık başarısız olmuştu, gelinen durumu açıklamak, kavramsal çerçeveye oturtmak ve geleceğe dair yeni kuramsal çalışmalar yapmak gerekiyordu. Kavram hazırды: Post İslamcılık ve ideolojik kriz... İslamcılık, IŞİD ve Boko Haram türü hareketlerle terörize edilmiş, gerçek yüzü (!) ortaya çıkmıştı nasıl olsa. İslamcılık öldü, yaşasın post İslamcılık!

Post İslamcılık tanımlaması Arap Baharı'nda İslamcılara yüklenen anlamın gecikmiş versiyonu gibidir. Müslümanların bireyselleştiği, kutsal metnin tarihelleştiği, kutsal ve mutlakın göreceleştiği bir din anlayışında yeşeren umut... Dinde reform denilmese de kaynakların, otoritenin, geleneğin usulün birikimin ortadan kaldırıldığı herkesin kendine göre bir din ve dünya

görüşünün fıskırdığı gümrak bir özgürlük otlağı... Post İslamcılık tanımlamasına sıkıştırılan beklenti aslında dinin protestanlaşmasıdır. Ancak proje merkezli akademik çabalar bu şekilde yıldızlamayı uygun görüyor. Post İslamcıların yeni yüzleri de bu arada özellikle batıda görücüye çıkmış, nevezuhur bir din tebliğine çıkmışlardı çoktan. Haram ile helalin ortadan kalktığı, piyasa değerleriyle uyumlu, kulluk bilincinin iptal edildiği sadece birey ve özgürlük odaklı bir protestanlaşma...

Ancak küçük bir sorun vardı: ne İslamcılık ne de Post İslamcılık döneminde bu tanımlamaların muhatabının pek muğlak olması. Bir dönem mi, bir hareket mi, bir ideoloji mi olduğu belirsiz bir İslamcılık ve post İslamcılık üstüne adeta aforizmalar peş peşe devam ediyor. İslamcılar genellemenin içinden kullanışlı olanlar yeniden paketlenip Post İslamcı dönemin aktörleri olarak sahaya sürülmeye hazırlanıyor. Velev ki varlık sebepleri İslami hareketler ve İslamcılık karşıtlığı olsa bile.

Şartları birbirinden çok farklı siyasal ve toplumsal tecrübenin ürünü İslami hareketleri aşırı genellemeci bir yoruma, tasnife tabi tutmak kaçınılmaz olarak indirgemeci bir yaklaşım olur. Toplum ve siyaset mühendisliğinin tutarlılıktan çok belli dönem için kullanışlı kavram ve tanımlamalara ihtiyaç duyduğu durumlarda teorik çelişkiler görmezden gelinbilirdi. Nasıl olsa bu işe gönüllü yeterli sayıda aydın ve bilim adamı vardı.

Sağ-Muhafazakâr siyasetin İslamcılık, yeni döneminde Post İslamcılık etiketiyle paketlenip, bu şekilde düşünmememizin uygun olduğunu buyuran bilim kilisesinin rahiplerine kulak kesilenlere küçük hatırlatma yapmak faydalı olabilir. İslami hareketler küresel kapitalizme ve onun etrafında şekillenen değerlere uyum gösterdikleri ölçüde muteber sayılacaklardır. Daha önemlisi Türkiye'de Post İslamcılık olarak yıldızlanan protestanlaşmanın toplumsal karşılığı olmadı. Ancak çözülen toplum ve değerlerin kıskacında yol arayışında bir gençlik var, toplum mühendislerinin bu kitleye yatırım yaptığını da hatırlatalım.

Türkiye özelinde özellikle vurgulanması gereken husus; bir alternatif ve muhalif ses olarak İslamcıların ana gövdesinin muhafazakârlaştırılması sürecinin koyularak devam etmesidir. İçinden geçtiğimiz kaotik ortam da 70'lerin milliyetçi dil ve yaklaşımının içselleştirilme tehlikesi taşımaktadır. Politik kariyerlerin, hesapların kıskacında alternatif bir çıkış olarak İslamcılığın farklı renkleriyle beraber sağcılışması, milliyetçiliğin kucağına itilmesi kısa vadede görünen tehlikeli gelişmedir. İslamcıların protestanlaştırılması ile sağcılaştırılması operasyonu bu ülkenin geleceğini belirler.

Bütün soru: Alternatif olmaktan müşteri olmaya evrilmesi istenenler bunun farkında mı?